

MODERN PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL TEACHING METHODS

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-228-9-76>

PECULIARITIES OF PSYCHOLOGICAL BARRIERS IN LEARNING A FOREIGN LANGUAGE (USING THE EXAMPLE OF LEARNING POLISH)

ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНИХ БАР'ЄРІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ (НА ПРИКЛАДІ ВИВЧЕННЯ ПОЛЬСЬКОЇ МОВИ)

Borovyk K. Yu. **Боровик К. Ю.**

*Assistant Professor at the Department
of Foreign Philology and Translation
State University of Trade and Economics
Kyiv, Ukraine*

*старший викладач кафедри іноземної
філології та перекладу
Державний торговельно-економічний
університет
м. Київ, Україна*

Kozina A. V. **Козіна А. В.**

*practical psychologist, teacher,
Lviv College of Culture and Arts
Lviv, Ukraine*

*практичний психолог, викладач,
Львівський фаховий коледж культури
і мистецтва
м. Львів, Україна*

Вивчення іноземних мов є не лише невід'ємною складовою професійної підготовки спеціалістів, а і обов'язковим компонентом життя кожної сучасної людини. Іноземні мови широко використовуються в різних галузях, в тому числі і в побутовій сфері. Сьогодні світ стикнувся з новою проблемою, яка призвела до масштабної міграції населення та відчуття гострої потреби у вивченні іноземної мови. Мова стає не лише додатковим фактором, що робить особистість більш привабливою на ринку праці, але необхідним інструментом для подолання побутових, навчальних та робочих ситуацій. Відповідно змінюється ціль та мотивація вивчення іноземної мови.

Однак, починаючи вивчати іноземну мову людина часто не може досягнути поставленої мети, опанувати навіть найпростіші мовні конструкції, а тим більше почати вільно висловлювати свої думки.

Внаслідок чого виникає відчуття некомпетентності, власної комунікативної неспроможності, посилюється тривога та емоційна напруженість. Часто причиною цього є саме психологічні бар'єри, подолання яких стає окремою психолого-педагогічною проблемою.

Психологічний бар'єр науковці визначають, як «внутрішня перешкода психологічної природи, що заважає успішному виконанню певної діяльності» [1]. Серед основних видів бар'єрів виокремлюють: інформаційний (некоректний вибір навчального матеріалу, невідповідність матеріалу рівню учня); мовний (власне труднощі говоріння, страх допустити помилку в мовленні, прагнення побудувати складні мовні конструкції тощо); оцінювальний (відчуття несправедливого оцінювання власних успіхів зі сторони вчителя); міжкультурний (виникає безпосередньо в ситуаціях спілкування мовою з представниками інших культур) [2].

Зосередимо увагу саме на мовному бар'єрі. Який у першу чергу пов'язаний з бажанням одразу говорити так само вільно як і рідною мовою, використовуючи різноманітні граматичні форми, складні речення і фразеологізми. Учень формує уявлення (ідеальний образ) бажаної діяльності (говоріння іноземною мовою) і будь-яке неспівпадіння з цим образом викликає негативні переживання. Також може виникати через зниження самооцінки, низьку стресостійкість та негативний попередній досвід. Власне в цьому і полягає структура психологічного бар'єру.

Для подолання таких бар'єрів викладачі використовують різноманітні методичні засоби та психолого-педагогічні прийоми на заняттях. В першу чергу потрібно розуміти, що вивчення нової мови завжди починається з найпростіших речей, необхідно на певний час відмовитися від складних конструкцій, накопичувати знання поступово, починаючи з базових виразів; по-друге, необхідно подбати про умови навчання: тривалість заняття має відповідати віковим можливостям учня, обмежити зовнішні подразники, які сприяють розсіянню уваги, змінювати вид діяльності (з метою уникнення перенапруження довольної уваги та пам'яті).

Звичайно ж найкращими для розвитку мовленнєвих навичок є комунікативні вправи. Досить ефективним є обговорення прочитаного тексту: з однієї сторони відбувається практика говоріння, з іншої сторони учень опирається на текст і відчувається більш впевнено, рівень емоційної напруги знижується. Складніший варіант – це відповідь без підготовки. Тут важливо враховувати рівень підготовки учня та індивідуальні комунікативні особливості. Адже деяким учням важко висловлюватись, вдаватись до описових форм і рідною мовою, в такому

випадку необхідно використовувати конкретні запитання, наштовхуючи учня на відповідь. Розглянемо види вправ детальніше.

Вид 1. Повторення. Пропонуємо діалог, який учні спочатку читають, а потім за поданим прикладом відтворюють розмову додаючи власні дані.

Adam: Cześć, jak masz na imię?	Student:
Monika: Witaj! Jestem Paulina, a ty?	Studentka:
Adam: Mam na imię Aleksandr, jestem z Białorusi, a ty?	Student:
Monika: Miło mi! Jestem z Włoch, ale mieszkam w Krakowie.	Studentka:

За допомогою таких вправ учневі вдається почати говорити, адже з однієї сторони лише повторює попередньо почуте, з іншої – розповідає про себе.

Вид 2. Питання до тексту. Читаємо текст, а потім відповідаємо на питання, які побудовані таким чином, що студент крок за кроком переказує текст, сам того не усвідомлюючи.

Mam na imię Agnieszka. Jestem uczenicą siódmej klasy. Tak wygląda mój dzień zwykły! Codziennie wstaję o godzinie siódmej. Ściągam łóżko, jem śniadanie, które robi moja mama i ubieram się. Potem idę do szkoły. W szkole mam najczęściej sześć lekcji. Najbardziej lubię język polski i biologię. Nie lubię matematyki i fizyki. Po powrocie ze szkoły jem obiad i odrabiam lekcje. Gdy odrobię wszystkie zadania, pakuję książki i zeszyty na następny dzień. Po południu oglądam telewizję, czytam książki, gram na komputerze lub spotykam się z przyjaciółmi. Wieczorem o szóstej jem kolację. Po kolacji idę się kąpać. Potem oglądam ulubiony serial z rodzicami. Po serialu ściagam łóżko i kładę się spać.

1. O której codziennie wstaje Agnieszka?
2. Kiedy Agnieszka jeździ na zakupy z rodzicami?
3. Co ona robi w weekend?

За допомогою такої вправи долається заперечення «я не вмію переказувати», «я не зможу цього зробити» тощо. Адже поволі учень розповідає текст, вивчає нові слова та фрази.

Вид 3. Власне висловлювання, до якого ми завчасно підбираємо слова, які здатні допомогти студенту.

Jak wygląda Pani dzień?

Допоміжні слова: budzę się, prysznic, śniadanie, po południu, wracam, telewizję, kolację.

За допомогою такої вправи учень починає говорити, тим не менш не губиться в страху не знайти відповідного слова або помилко вжити не те слово.

Вид 4. В групі вигадується тема для обговорення, для того, щоб спонукати студентів говорити вчитель може надрукувати картки зі словами або навіть з їх конкретними формами, в даному завданні вчитель здатен корегувати необхідну лексику, граматичні конструкції. Наприклад: *Jak wygląda dzień Roberta Lewandowskiego?* Учні починають описувати день відомого футболіста як вважають за потрібне, інформація може бути вигаданою, головне спонукати учнів до бесіди, навчити їх виражати свою думку, підтримувати запропоновану тему і співпрацювати з групою. Якщо учні в групі сором'язливі, або вчитель бажає залучити певну лексику до розмови, або ж хоче скерувати в певному напрямку, можна підготувати картки для кожного учня, наприклад: *kartka 1: trenować, jeść banana, chodzić na basen, kupować bułki.*

За допомогою таких вправа стимулюємо комунікацію в групі та взаємодію учня з іншими. Також вправи в малих групах допомагають подолати страх «на мене всі дивляться», якій також загальмовує комунікативні можливості учнів. Опора на картки допомагає подолати страх все забути, феномен «порожньої голови» (коли здається що всі слова забуті, думки відсутні і просто нічого не знаєш).

Отже, вивчення іноземної мови набуває все більшого значення та охоплює все більше сфер життя людини. Важливим / Серйозним гальмівним фактором опанування іноземної мови є психологічні бар'єри. Одним з яких є мовний бар'єр, який полягає у комунікативній обмеженості через страх зробити помилку, відчуття власної некомпетентності та невідповідності комунікативних / мовленнєвих уявлень і відтворюваної реальності.

Подолання цих бар'єрів є важливою методологічною проблемою та включає різноманіття психолого-педагогічних прийомів та засобів навчання. Подальше дослідження проблеми вбачаємо у детальному вивченні психологічної структури бар'єрів та побудові педагогічної програми їх подолання і, відповідно, збільшення іншомовної комунікативної компетентності.

Література:

1. Бескюрса О.С., Салабай А.В. Бар'єри у вивченні іноземних мов та способи їх подолання в умовах ЗВО. *Інноваційна педагогіка. Теорія та методика навчання*. 2019. С. 24-27.

2. Іваніга О.В. Психологічні бар'єри студентів немовних спеціальностей під час вивчення англійської мови та шляхи їх

подолання. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2018. № 61, Т. 2. С. 60-63.

3. Базовий курс польської мови = Podstawowy Kurs Języka Polskiego : навч. посіб. / К.Ю. Боровик. К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2019. 138 с.

4. Bednarek J., Lubina E., 2008 *Kształcenie na odległość. Podstawy dydaktyki*, Wyd. Nauk. PWN, Warszawa

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-228-9-77>

USE OF INTERACTIVE LEARNING METHODS IN LEGAL CLASSES

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ ЮРИДИЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Zvarych R. V. Зварич Р. В.

Bachelor of Pedagogical Education, Master of Law, Candidate of Historical Sciences (Ph. D.), specialist of the highest category, Lecturer of Legal Disciplines Kolomyia Professional College of Economics and Law of the State University of Trade and Economics Kolomyia, Ivano-Frankivsk region, Ukraine

бакалавр педагогічної освіти, магістр права, кандидат історичних наук, спеціаліст вищої категорії, викладач юридичних дисциплін Коломійський економіко-правовий фаховий коледж Державного торговельно-економічного університету м. Коломия, Івано-Франківська область, Україна

Одним з головних завдань закладів освіти є удосконалення інноваційного освітнього середовища через запровадження новітніх технологій та моделей навчання. Введення у освітній процес інноваційних технологій дозволить не тільки його удосконалити шляхом покращення якості та ефективності, а й підвищити конкурентоздатність закладу освіти в системі освіти і науки України. Крім того, реформування системи підготовки здобувачів освіти через призму застосування нових форм та методик викладання юридичних дисциплін відповідає потребам часу, є одним з напрямів удосконалення освітніх галузей та побудови громадянського суспільства України загалом.

Застосування інтерактивного навчання в наш час є одним із базових напрямів розкриття творчого, трудового, психоемоційного потенціалу людини, особливо дорослої. Високоєфективна реалізація інтерактивних